

PROJECTES: MOLLUSCAT

DAVID M. ALBA, JORDI CORBELLA ALONSO, GLÒRIA GUILLÉN
MESTRE, LLUÍS PRATS PI, JOSEP QUINTANA CARDONA, ANTONI
TARRUELLA RUESTES & MANUEL VILELLA TEJEDO

MOLLUSCAT: MOL·LUSCOS CONTINENTALS DE CATALUNYA

-Introducció:

L'Associació Catalana de Malacologia reconeix en l'Article 2 dels seus Estatuts com a fi de l'associació "Qualsevol mena d'activitat relacionada amb el món de la Malacologia, des de l'estudi i la divulgació de temes relacionats amb els mol·luscs, fins al seu col·leccionisme.", i en l'Article 3 puntualitza que "L'àmbit d'acció territorial de la nostra associació serà, principalment, tota la comunitat autònoma de Catalunya". En aquest sentit, és lògic que l'ACM pretengui impulsar un millor coneixement de la malacofauna catalana i una més àmplia difusió d'aquests coneixements al nostre país. I és també lògic que ho pretengui fer des d'una voluntat integradora, que tingui en compte no només els malacòlegs professionals, sinó també els aficionats i els col·leccionistes. El col·leccionisme de mol·luscos, al capdavall, no representa altra cosa que la manifestació d'una vocació naturalista que l'ACM hauria de canalitzar adequadament, fent-la no només compatible amb la necessària conservació del medi natural, sinó també útil i enriquidora per a la ciència (per minses que puguin ser les seves contribucions en comparació amb les que es podrien realitzar, però sovint no es realitzen, des de l'àmbit acadèmic).

En aquest sentit, ens complaem de presentar en aquest escrit el projecte "MOLLUSCAT: Mol·luscos Continentals de Catalunya", que neix de forma espontània i progressiva en el si de l'Associació Catalana de Malacologia (ACM) pels volts des de l'any 2001. Per tal de dur-lo a terme, els signants d'aquest text vàrem decidir, en reunió celebrada el dia 11 de gener de 2004, de manifestar a la Junta Directiva de l'ACM la nostra intenció de constituir un grup de treball anomenat "Grup de Malacofauna Continental de Catalunya" (GMCC). I així ho férem, en l'Assemblea General Ordinària celebrada el dia 28 de febrer de 2004, en considerar que els objectius del projecte MOLLUSCAT s'ajusten plenament als objectius de l'associació (especificats en l'Article 2 dels Estatuts). La Junta Directiva, en virtut de l'Article 16 (que especifica les facultats de la Junta Directiva) i de l'Article 24 (que regula el funcionament de les comissions o grups de treball) dels Estatuts, en va aprovar la constitució per unanimitat de la Junta. Així mateix, aquesta va nomenar David M. Alba vocal responsable d'informar la Junta de les activitats del GMCC, a petició del propi grup de treball.

-Objectius:

El projecte MOLLUSCAT té com a principal objectiu l'aprofundiment en el coneixement de la malacofauna continental de Catalunya, incloent tant els mol·luscos terrestres com els dulciaquícoles. Això es concreta en els punts següents:

- 1) Conèixer la biodiversitat dels mol·luscos continentals de Catalunya a nivell de subespècie.
- 2) Cartografiar la distribució geogràfica de totes les (sub)espècies catalanes en coordenades UTM de 10x10 km.
- 3) Establir els requeriments ecològics bàsics d'aquests tàxons.
- 4) Divulgar aquests coneixements a través d'*Spira*, la revista de l'Associació Catalana de Malacologia.

-Participants:

El projecte MOLLUSCAT serà dut a terme pel "Grup de Malacofauna Continental de Catalunya" de l'ACM, integrat inicialment pels signants d'aquest escrit. Tanmateix, es tracta d'un projecte obert a tothom, que pretén integrar des d'un punt de vista científic la informació que s'hagi pogut anar recopilant durant molts anys sobre la malacofauna catalana, tant per malacòlegs professionals com aficionats. Així doncs, el projecte està obert a totes aquelles persones (socis de l'ACM o no) que hi vulguin participar, ja sigui implicant-se en el susdit grup de treball, o merament subministrant dades.

-Passos a seguir:

- 1) Confecció d'una llista actualitzada d'espècies: La confecció d'aquest llistat de mol·luscos continentals de Catalunya a nivell de subespècie ja s'ha dut a terme, havent-se publicat en el darrer número d'*Spira* (Vilella *et al.*, 2003). Tanmateix, se n'hauran de fer posteriors actualitzacions a mesura que es descriguin o se citin noves espècies o es produeixin canvis significatius en la sistemàtica, que s'ha basat principalment en el llistat confeccionat en el marc del projecte CLECOM ("Check-List of the European Continental Mollusca"; vegeu Bank *et al.*).
- 2) Recopilació de citacions bibliogràfiques: La recopilació de citacions publicades fins a l'actualitat (tant si són originals com recopilades) s'ha començat a dur a terme en col·laboració amb la Universitat de Barcelona, en el marc del projecte BIOCAT, que la Facultat de Biologia de la UB té amb el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya. La universitat s'encarrega de la recopilació de dades, mentre que el GMCC continuarà proporcionant assessorament i una sistemàtica actualitzada. Això ha resultat de moment en la confecció de la base de dades MOLLUSCAT [*sic!*], encara incompleta, que es pot consultar a través d'Internet (vegeu bibliografia). Com que BIOCAT fa públiques a través d'Internet les dades que va recopilant, aquestes es

podran utilitzar en un futur com citacions bibliogràfiques per a la confecció de mapes de distribució, juntament amb les dades inèdites.

- 3) Recopilació de citacions inèdites: La recopilació de citacions inèdites, que encara no s'ha iniciat, es durà a terme íntegrament pel GMCC. Es pretén recopilar no només les citacions pròpies dels integrants del grup, sinó també les citacions que d'altres malacòlegs puguin subministrar.
- 4) Publicació dels resultats: La publicació dels resultats d'aquest projecte es va iniciar amb la confecció del llistat d'espècies de malacofauna continental de Catalunya a *Spira* (Vilella *et al.*, 2003), prossegueix amb la publicació d'aquest projecte aquí al *Butlletí de l'ACM*, continuarà amb la publicació de notes i/o articles diversos sobre grups d'especial interès (incloent la descripció de noves espècies), i culminarà amb la publicació d'un o diversos articles a *Spira* on figurin els mapes de distribució en coordenades UTM i la recopilació de citacions inèdites emprada per a confeccionar-los.

-Com es pot participar:

Tant si es forma part del GMCC com si no, es pot participar subministrant citacions inèdites, que seran utilitzades per a confeccionar els mapes de distribució en coordenades UTM de 10x10 km. Les citacions es demanaran amb localitat i, si se'n disposa, de l'UTM corresponent, tot i que això últim no és necessari, perquè ja se n'encarregarà el GMCC. En tal cas, es prega de subministrar la localitat tan exacta com sigui possible, donat que en cas de disposar només del terme municipal, s'assignarà a l'UTM que tingui un major percentatge d'àrea d'aquest terme. Resta per decidir si totes les citacions inèdites es publicaran amb la localitat exacta o no; només es descarta a priori la publicació de les citacions amb localitat per a aquelles espècies amenaçades d'extinció o de distribució molt restringida (en els quals casos només es publicaran les UTM).

Tothom que ho desitgi podrà col·laborar, ja sigui integrant-se al grup de treball, publicant articles, o simplement subministrant citacions. Tots els col·laboradors rebran un exemplar de la publicació final com a compensació, i els qui no siguin socis de l'ACM rebran també una fotocòpia de l'últim número per tal de disposar del llistat sistemàtic. No cal dir que *Spira*, la revista de l'ACM, està també oberta a tothom (socis i no socis) per tal que puguin publicar les seves citacions prèviament a la confecció dels mapes de distribució, si així ho desitgen i l'interès de les espècies en qüestió així ho requereix. En tal cas, les citacions, en estar publicades, serien incloses en el BIOCAT, i passarien a formar part dels mapes de distribució en forma de citació bibliogràfica.

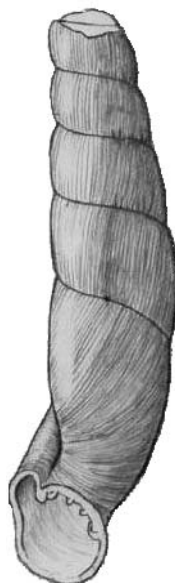
Es donarà la possibilitat als col·laboradors de subministrar les seves citacions mitjançant llistats taxonòmics de localitats o bé per espècies; en aquest últim cas, es podrà utilitzar la fitxa adjunta com a model. El grup de treball es reserva el dret de no publicar aquelles citacions que no

siguin corroborables. Les citacions que es publiquin, tant si s'especifica la localitat concreta com si no, aniran acompanyades de la data de recollida i del nom de l'autor de la citació.

Els membres del GMCC, a més de subministrar les seves citacions inèdites, es reuniran periòdicament per avaluar el progrés del projecte MOLLUSCAT, prendre les decisions que pertoquin i, quan s'escaigui, redactar els escrits que donin a conèixer els resultats obtinguts. David M. Alba també s'encarregarà de les tasques de recopilació de dades i de servir d'enllaç amb el BIOCAT, així com de ser el vocal de la Junta Directiva encarregat d'informar periòdicament del funcionament del grup. Antoni Tarruella Ruestes, al seu torn, serà el responsable de donar publicitat al projecte i de contactar amb els col·laboradors. Les petites despeses que es puguin generar (fotocòpies, correu...), així com les publicacions, aniran a càrrec de l'ACM.

-Bibliografia:

- BANK, R.A.; BOUCHET, P.; FALKNER, G.; GITTENBERGER, E.; HAUSDORF, B.; PROSCHWITZ, T. VON; RIPKEN, T.E.J. Supraspecific classification of European non-marine Mollusca (CLECOM sections I + II). Introduction to the (sub)generic list. <http://www.gnm.se/clecom/clecom-index.htm>
- CLECOM. Continental Mollusca of the western palaeartic region (sections I & II of CLECOM): list of (sub)genera 8-Aug-2001. <http://www.gnm.se/clecom/clecom-index.htm>
- BIOCAT, BANC DE DADES DE BIODIVERSITAT DE CATALUNYA. Consulta a la base de dades de mol·luscs. <http://biodiver.bio.ub.es/biocat/homepage.html>
- VILELLA TEJEDO, M.; TARRUELLA RUESTES, A.; CORBELLA ALONSO, J.; PRATS PL, L.; ALBA, D.M.; GUILLÉN MESTRE, G.; QUINTANA CARDONA, J. (2003). Llista actualitzada dels mol·luscos continentals de Catalunya. *Spira*, 1(3): 1-29.

FITXA DE DADES

(Empleneu una fitxa per a cada tàxon citat)

Dades personals: (Empleneu-les només en la primera fitxa de dades)

Nom i cognoms _____ Soci ACM? Sí No

Adreça postal _____

Telèfon(s) _____ E-mail _____

Citacions: Tàxon (sp. o ssp.) _____
(Segons la sistemàtica de Vilella et al. (2003) *Spira*, 3(1): 1-29)

- 1: Localitat _____ UTM _____
(Exemple: Localitat Les Fonts del Llobregat, Castellar de n'Hug, el Berquedà UTM DG18)
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____
- 2: Localitat _____ UTM _____
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____
- 3: Localitat _____ UTM _____
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____
- 4: Localitat _____ UTM _____
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____
- 5: Localitat _____ UTM _____
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____
- 6: Localitat _____ UTM _____
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____
- 7: Localitat _____ UTM _____
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____
- 8: Localitat _____ UTM _____
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____
- 9: Localitat _____ UTM _____
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____
- 10: Localitat _____ UTM _____
Viu Mort Al·luvió / Altitud _____ m / Substrat: Silícic Calcari
Hàbitat: Bosc Matollar Prat Dunes Paret de roca Sota pedres
Conreu Jardí Font Rierol Estany Llac Altres _____

(Si disposeu de més citacions del mateix tàxon, continueu en un full en blanc)